

Ka inimõistusel on piirid...

Alan Barker „Djatlovi kuru“

ERSEN, 2013

Kui vaadata Alan Barkeri minevikku, pole mingi ime, et tema kõige uuem raamat „Djatlovi kuru“ käsitleb teisi dimensioone, uusi teooriaid maailma tekke kohta ja paranormalseid nähtusi. Kümme raamatut, mis on tema sulest enne „Djatlovi kuru“ ilmunud, on samuti mänginud reaalsuse piiridega ja mõttega, et me pole siin maailmas üksi. Alan Barker on kogu oma senise loomingu pühendanud ulmele ja ei saa öelda, et see oleks vale otsus.

Lugu algab ajas tagasihüppega. Üheksa matkajat kadusid Uurali mägedes ja leiti hiljem surnuna. See pole ei esimene ega ka viimane raamat, mis algaks surmaga, aga eriliseks muudab selle raamatu asjaolu, et 1959.aastal saigi üheksa matkajat Uurali mägedes surma. Surma põhjus teadmata. Autor on võtnud julguse kokku ja ühendanud reaalse maailma sündmused oma fantaasiaga, lahendades selle müsteeriumi oma eriskummalise vaatenurga alt.

Raamatus hargneb kaks lugu korraga, mis muudab selle meeldivalt raskeks ja sunnib lugejat keskenduma iga peatüki juures. Üks lugu jutustab ajakirjanik Viktor Strugatskist, kes saatuse tahtel peab koostama artikli Djatlovi kuru (saanud nime hukkunud matkajate juhi Igor Djatlovi järgi) surmade kohta. Algul lihtsana tundunud ülesanne viib ta lõpuks Uurali mägedesse, täpselt samasse kohta, kus viiskümmend aastat tagasi kaotas oma elu üheksa matkajat. Teine lahtihargnev lugu räägib sammuti Viktorist, aga hoopis psühholoogi, doktor Baskovi silmade läbi. Viktor on tagasi tulnud Uuralist, tema neli kaaslast on teadmata kadunud ja arvatavasti surnud ning Viktor ise peamine kahtlusalune. Keegi ei tea, mis nendega seal mägedes juhtus ja kas Viktor räägib tõtt või valetab.

Igal tegelasel on oma ülesanne, pole ühtegi üleliigset vahelesegajat, kellel puuduks oma koht loo edasiarendamisel. Kõik tegelased on justkui puseletükid, mis sobituvad omavahel hästi kokku, moodustades ühtse terviku. Juba raamatu alguses saame teada, et Viktori neli kaaslast, kellega ta Uuralisse läheb, saavad surma. Algul olin skeptiline, teame ju lõppu ette, mis head karakteriarendust sealt ikka tulla saab. Aga eksisin, iga tegelane oli isemoodi ja kindlalt äratuntav, kõigil oli oma mõtteviis ja kindlad eesmärgid, kõigi elule heideti natuke valgust, tekitades nii tunde, et tegelased on justkui vanad sõbrad, kelle elust me natuke teame, aga siiski mitte piisavalt. Nii tekkis kangelaste vastu huvi. Ainukene viga, mis tegelaste juures silma hakkas, oli nende liigne vastandamine. Tundus, nagu oleks kangelased võimalikult üksteistest erinevaks muudetud, ja nende pidevad omavahelised vaidlused, mis tekkisid peamiselt nende erinevate taustade tõttu, muutusid raamatu lõpuks päris tüütavaks. Muidu olid tegelased usutavad ja nendesse oli lihtne kiinduda. Raamatu lõpus, kui jäänud oli veel parkümmend lehekülge, hakkasin vaikselt lootma, et nüüd toimub etteaimamatu pööre ja ükski tegelane ei saagi surma. Tundus, et ka autor mängis selle ideega, lükates tegelasi aina edasi õnneliku lõpu poole, kuid äkki muutis meelt ja just siis, kui tundus, et kogu oht on möödunud, pöördus ta tagasi oma algse plaani juurde ja raamat lõppes nii, nagu algusest peale

teadsime. See oli küll etteaimatav, kuid muutis raamatu terviklikuks ja ükski teine lõpp poleks nii hästi sobinud.

Raamat on raske ja nõuab pidevat süvenemist. Autor ise ka taipas seda ja isegi vabandas lugeja ees omamoodi. Üheksa matkaja surm, mis läbi raamatu on olnud mõistatuslik ja kõike siduv osa, on lahendatud hästi läbimõeldult ja uudsetl. Näidates, et me mitte ainult pole üksi siin maailmas, vaid ka, et me ei suuda kõike mõista ja et polegi vaja. Mõned asjad on inimõistuse jaoks liiga uudsed ja teistsugused, et me suudaks nende otstarvet ja päritolu mõistma hakata. Ja see ongi autori vabandus, ta annab mõista, et kõik ei peagi olema sulaselge ja et mittemõistmine on täiesti loomulik.

Raamat on sobilik inimestele, kellel on tahtmist süveneda ja kellel on huvi ulme vastu. See küll piirab lugejaskonna suurst, aga minu arvates ei tohiks „Djatliovi kuru“ olla ei kergem ega ka rohkem lahti seletatud. Selles kogu selle raamatu võlu seisnebki.

Pauliine Konsa

8C klass

Mart Reiniku Kool

Õpetaja Tiiu Kruus

Ulakass 2014